

การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล วังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

Promoting Career Development According to Local Wisdom of
Wangsamrong Subdistrict Administrative Organization,
Taphan Hin District, Phichit Province

พระยุทธนา นิติสโร (บุญมี)¹ สมคิด พุ่มทุเรียน² และวิทยา ชินบุตร³
Phra Yutthana Nitisaro (Boonmee), Somkid Phumturian and Wittaya Chinbud

Received: November 04, 2020

Revised: December 29, 2020

Accepted: December 30, 2020

DOI: 10.14456/jra.2021.65

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการแจกแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .958 กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 309 คน จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 1,341 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 13 คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร ควรมีการจัดส่งสมาชิกกลุ่มเข้ารับการอบรม มีการจัดสรรบุคลากรและเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ เพิ่มทักษะความรู้แก่สมาชิก จัดหาบุคลากรมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดฝึกทักษะแก่กลุ่มพัฒนาอาชีพ 2) ด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นเร่งด่วน การจัดการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเท่าเทียม มีการแสดงบัญชีรายรับรายจ่าย อย่างเปิดเผยทำให้ชุมชนเกิดรายได้พึ่งพาตนเอง 3) ด้านวัสดุหรืออุปกรณ์ ควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต มีการวางแผนการใช้วัสดุและอุปกรณ์ การประเมินผลการใช้วัสดุและอุปกรณ์ มีวัสดุและอุปกรณ์ในการฝึก

¹ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิจิตร; Phichit Provincial Office of Buddhism

^{2,3} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: kctv056@hotmail.com, Tel. 086-2148128

ปฏิบัติงานหัตถกรรม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์ให้เกิดความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด และ 4) ด้านการจัดการ ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีการพัฒนาทางด้านสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้เหมาะสม มีการจัดสถานที่แสดงผลงานผลิตภัณฑ์ มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ สร้างความสัมพันธ์กันภายในกลุ่มและระหว่างองค์กร มีการประสานงานกันจึงเกิดเป็นผลสำเร็จในการทำงานของกลุ่ม

คำสำคัญ: การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ, ปัจจัยพื้นฐาน 4Ms, สังกัตุ 4

Abstract

The purpose of this research was to present the guidelines for promoting career development based on local wisdom of the Wang Samrong Subdistrict Administrative Organization, Taphan Hin District, Phichit Province. This study was a mixed methods research. A sample of 309 people from a total population of 1,341 people by stratified random sampling method. Data was collected by using a questionnaire with a reliable value of 0.958. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. In-depth interviews with 13 selected key informants and descriptive content analysis techniques were used. The results of the research showed that the guidelines for promoting career development according to local wisdom of Wang Samrong Subdistrict Administrative Organization, Taphan Hin District, Phichit province consisted of 1) in the aspect of personnel, group members should be trained to organize personnel and staff to educate to the members, increase the skills and knowledge to the members and organize the effective personnel in transferring skills training to the career development group, 2) in the aspect of budget, there should be supporting the urgently needed budget, repairing defective equipment, planning expenditure equally, and displaying income and expenditure accounts openly causing the community to generate income and rely on themselves, 3) in the aspect of materials or equipment, it should support the materials and equipment needed in the production, planning the use of materials and equipment, evaluation of the use of materials and equipment, materials and equipment for handicraft practice can be used for practical purposes to develop the product portfolio to be as modern and efficient as possible, and 4) in the aspect of management, it should publicize news in the knowledge management each time,

developing places, and internal and external environment should be suitable, there was a place to show products, there was knowledge management in accordance with the government policy, relationships within groups and between organizations should be created, and there should be a coordination for resulting in a successful work of the group.

Keywords: Promoting Career Development, 4Ms Fundamentals, Sangahavatthu 4

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา และการปรับตัวให้สอดคล้องความเปลี่ยนแปลง จากแบบแผนความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนท้องถิ่น กับความหลากหลายของทรัพยากร ทั้งในด้านการใช้ประโยชน์ การพัฒนา การอนุรักษ์ซึ่งภูมิปัญญาของชุมชนเป็นองค์ความรู้ชุมชนที่สะท้อนถึงโลกทัศน์หรือระบบวิถีคิด ในการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งที่เหนือธรรมชาติ ในการเอื้อต่อการดำรงชีวิต และการใช้ประโยชน์ แต่เนื่องจากผ่านมา พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้สูญหายและไม่ได้นำมาใช้ ในการแก้ปัญหาค่าเงินชีวิตประจำวัน ซึ่งเกิดจากปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1) การขาดการจดบันทึก อย่างเป็นระบบ ไม่มีการถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือขาดการจัดระบบสารสนเทศภูมิปัญญาอย่างเป็นระบบ 2) การหวงวิชาของผู้รู้ 3) การขาดการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง เพราะรับภูมิปัญญาอื่นเข้ามาทั้งในรูปแบบบันทึกและการปฏิบัติ และ 4) การพัฒนาที่ไม่เคารพภูมิปัญญา โดยการเอาภูมิปัญญาจากภายนอกเข้ามา โดยขาดความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคมและท้องถิ่นไทย (ทรงจิต พลลาภ, 2554) การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาผสมผสานกับระบบการศึกษาโดยเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การได้มาซึ่งตัวความรู้ ที่ไม่ใช่ความรู้สำเร็จรูป หากแต่เป็นความรู้ที่เกิดจากสภาพที่แท้จริงของปัญหาหรือความต้องการ ซึ่งแตกต่างจากความรู้ในห้องเรียนที่เน้นเนื้อหาในตำรา ซึ่งเป็นกระบวนการเดียวกับการจัดการความรู้ชุมชนเพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐาน (รุ่ง แก้วแดง, 2554) และเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาคน และพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานภาครัฐระดับชุมชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา เรียนรู้กับวิถีชีวิตของประชาชนโดยได้เล็งเห็นความสำคัญในการฝึกฝนอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเองของชุมชนในด้านต่าง ๆ จึงเป็นทางเลือกของการพัฒนา ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในส่วนของส่งเสริม และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร ได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพงานฝีมือหัตถกรรม เครื่องจักสานจากผักตบชวา เครื่องจักสานจากไม้ไผ่ ตะกร้า ตะคร้อ สุ่มไก่ โดยมีเป้าหมาย ในการจัดตั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาให้เกิดรายได้

เพิ่มขึ้นจากรายได้หลัก คือ รายได้จากการทำการเกษตรกรรมและทำไร่ การจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพ เป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ดั้งเดิมในการทำงานฝีมือหัตถกรรมเครื่องจักสาร จากผักตบชวาและจากไม้ไผ่ โดยการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่นในการพัฒนาให้เกิดรายได้ จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นกับตัวแทนของกลุ่มพัฒนาอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัญหาสำคัญเกิดจากการดำเนินงานตามหลักปัจจัยพื้นฐาน ดังนี้ 1) ปัญหาด้านบุคคล พบว่า ขาดบุคลากรผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาอาชีพอย่างแท้จริง, กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่มอาชีพและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการส่งเสริม 2) ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่า ขาดความต่อเนื่องในการจัดหางบประมาณสนับสนุน และการจัดการบริหาร การเงิน ทุน กำไร ออม 3) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า มีการใช้เครื่องมือแบบโบราณ ยุคสมัยเก่า ไม่มีความทันสมัย ในการผลิตผลงาน และขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการส่งเสริม 4) ปัญหาด้านการจัดการ พบว่า การจัดการด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ขาดความสะดวก, ขาดการจัดการความรู้เพื่อความยั่งยืน ของการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่นในการพัฒนาอาชีพ และไม่มีรูปแบบขั้นตอนที่ชัดเจนในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็ง และความมีเสถียรภาพในการบริหารจัดการ โดยหลักปัจจัยพื้นฐาน 4Ms ในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม ให้ประสบผลสำเร็จ เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะความรู้กลุ่มอาชีพ การลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชน ทำให้สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพมีรายได้จากการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ ไม่ขาดทุน หรือสร้างรายได้หลักให้กับครอบครัว และภายในชุมชน อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีค่าความเชื่อมั่น .958 กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 309 คน จากประชากรที่เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมพัฒนาอาชีพงานหัตถกรรมเครื่องจักสานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน

จังหวัดพิจิตร จำนวนทั้งสิ้น 1,341 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง, 2561) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ สังคหวัตถุ ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยาและสมานัตตตา และตัวแปรตาม คือ 4Ms ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ และการจัดการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้เลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ประธานกลุ่มพัฒนาอาชีพ นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ ในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ด้านนักวิชาการในสาขาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า สภาพในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44, S.D.=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านทาน การสนับสนุน การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การส่งเสริมให้ความรู้มากที่สุด ($\bar{X}=3.51, S.D.=0.66$) รองลงมาคือด้านปิยวาจาการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.44, S.D.=0.63$) และต่ำสุดคือด้านสมานัตตตา การปฏิบัติให้เสมอกัน มีความเสมอภาค โปร่งใสยุติธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.40, S.D.=0.63$) ต่อมาเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 และหลักปัจจัยพื้นฐาน 4Ms ในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางค่าสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (Pearson Correlation (r) = 0.898**) ต่อมาเมื่อผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมาสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านบุคลากร คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรงควรมีการจัดส่งสมาชิกกลุ่มเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาตนเองของสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพ มีการจัดสรรบุคลากรและเจ้าหน้าที่ ไปให้ความรู้ในแต่ละครั้งมีความเพียงพอและเหมาะสม เพิ่มทักษะความรู้แก่สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพ บุคลากรมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดฝึกทักษะแก่กลุ่มพัฒนาอาชีพ ใน

การบริหารจัดการเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพ ได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านงบประมาณ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรงควรเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นเร่งด่วนให้กับกลุ่มพัฒนาอาชีพ ได้รับงบประมาณในการจัดการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการ จัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียม มีการแสดงบัญชีรายรับรายจ่าย การใช้จ่ายงบประมาณ แก่กลุ่มพัฒนาอาชีพ อย่างเปิดเผย ทำให้มีการพัฒนาการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ชุมชนเกิดรายได้พึ่งพาตนเอง เกิดเป็นรากฐานเศรษฐกิจของสังคม อย่างยั่งยืน

3. ด้านวัสดุหรืออุปกรณ์ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรงควรเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ ที่จำเป็นในการผลิต มีการวางแผนการใช้วัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความพร้อมในการประเมินผลการใช้วัสดุและอุปกรณ์ มีวัสดุและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงานหัตถกรรมชิ้นงาน ไปพร้อมกับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการส่งเสริมทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ภายในกลุ่มพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์ให้เกิดความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ด้านการจัดการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรงควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มพัฒนาอาชีพ มีการประชาสัมพันธ์ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีการพัฒนาทางด้านสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้เหมาะสม มีการจัดสถานที่แสดงผลงานผลิตภัณฑ์ มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ มีเป้าหมายพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสู่สากล ให้ก้าวหน้า ในอนาคต สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันภายในกลุ่มและระหว่างองค์กร มีการประสานงานกันจึงเกิดเป็นผลสำเร็จในการทำงานของกลุ่มเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ควรมีการจัดส่งสมาชิกกลุ่มเข้ารับการอบรม มีการจัดสรรบุคลากรและเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ เพิ่มทักษะความรู้แก่สมาชิก จัดหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดฝึกทักษะแก่กลุ่มพัฒนาอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ สุขุมพันธ์, กิตติ สถาพรประสาธน์ และวิชัย แหวนเพชร (2560) พบว่า องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประกอบอาชีพชุมชนพบว่า ด้านความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจากรุ่นสู่รุ่นในแบบครอบครัวด้านการจัดเก็บความรู้ในรูปแบบเอกสารและในตัวบุคคล การเผยแพร่ความรู้เป็นการบอกต่อและการสาธิตให้ดู ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์เป็นการใช้เครื่องมือและแรงงานคน เคล็ดลับที่อยู่ในตัวบุคคลจากประสบการณ์ ทักษะความชำนาญ

2) ด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นเร่งด่วน การจัดการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเท่าเทียม มีการแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างเปิดเผยทำให้ชุมชนเกิดรายได้พึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินธร บำรุงภักดี (2555) พบว่า แนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพควรมีการยึดหลักตามกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อที่เป็นมาตรฐาน หรือการจัดทำบัญชีเบื้องต้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ควรมีการหาตลาดมารองรับในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากขึ้น และจัดหาแหล่งเงินทุนโดยการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านวัสดุหรืออุปกรณ์ ควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต มีการวางแผนการใช้วัสดุและอุปกรณ์ การประเมินผลการใช้วัสดุและอุปกรณ์ มีวัสดุและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงานหัตถกรรม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์ให้เกิดความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตพนธ์ ชุมเกตุ (2560) พบว่า แนวทางการจัดการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมุสลิม สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกคือ การเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ประกอบด้วย การเรียนรู้ ภูมิปัญญา การรวมกลุ่ม และการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ส่วนที่สอง คือ กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยพิจารณาถึงทุนของชุมชน การสำรวจตลาด และส่วนที่ 3 เป็นการจัดการชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และระบบการเรียนรู้โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแกนกลาง

4) ด้านการจัดการ ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีการพัฒนาทางด้านสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้เหมาะสม มีการจัดสถานที่แสดงผลงานผลิตภัณฑ์ มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ สร้างความสัมพันธ์กันภายในกลุ่มและระหว่างองค์กร มีการประสานงานกันจึงเกิดเป็นผลสำเร็จในการทำงานของกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา สัพโส, ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล และสารีพันธ์ุ์ ศุภวรรณ (2561) พบว่า แนวทางการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ บุคคล สื่อและการประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการความรู้ สถานที่ และงบประมาณ (3) การประเมินและรับรองแนวทางการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นพร้อมจัดลำดับความสำคัญ ได้แก่ วิธีการถ่ายทอดความรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถและความเหมาะสม ควรสร้างขวัญกำลังใจให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกด้าน สื่อและประชาสัมพันธ์ต้องต่อเนื่อง หน่วยงานรัฐควรส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประชาชนร่วมกันบริหารจัดการความรู้ ควรใช้พื้นที่สาธารณะในการถ่ายทอดความรู้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร” ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอาชีพตามอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นรวมถึงการจัดหาแนวทางการตลาดเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณประจำปีของหน่วยงานระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการผลิตผลงานผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP) ของกลุ่มพัฒนาอาชีพให้มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนเพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลวังสำโรง ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์เกี่ยวกับผลงานผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดสถานที่แสดงผลงานผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP) เพื่อส่งเสริมทางการตลาด ประจำตำบลวังสำโรง สร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลให้เป็นผลสำเร็จ

2. องค์กรบริหารส่วนตำบลวังสำโรง ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในตำบลวังสำโรง และมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในเรื่องของการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ ตามหลักมาตรฐานสากล

3. องค์กรบริหารส่วนตำบลวังสำโรง ควรส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพเข้าร่วมประชุมกันเป็นประจำ เพื่อก่อให้เกิดคุณธรรม เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี ด้วยหลักการสงเคราะห์ มี 4 อย่างคือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา

เอกสารอ้างอิง

- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. (รายงานการวิจัย). คณะวิทยาการจัดการ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชุตินธร บำรุงภักดี. (2555). *แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพงานหัตถกรรมมุกประดับ : กรณีศึกษาบ้านหนองลาดหมู่ที่ 4 ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี*. (การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรงจิต พลลาภ. (2554). *ศักยภาพและสถานภาพของภูมิปัญญาไทยเพื่อสืบสานการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปนัดดา สัพโส, ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล และสาริพันธ์ ศุภวรรณ. (2561). *แนวทางการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ*. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*, 6(1), 173-196.
- รุ่ง แก้วแดง. (2554). *ครุภูมิปัญญาไทยในรัฐธรรมนูญไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมเกียรติ สุขุมพันธ์, กิตติ สถาพรประสาธน์และวิชัย แหวนเพชร. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมอาชีพชุมชน. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษาปีที่ 11*(2), 163-180.

องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง. (2561). *แผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ.2561-2564)*. (อัดสำเนา).